पात्रीतो ग्रहणे धर्मविशेषमाह । तस्मिन्पात्रीपक्षे तस्या अधस्तात्स्फ्यमुपोह्य उपनिधाय see कात्या° २.३.२८.२१. । अनसो ग्रहणे स्फ्योपहितपात्रीतो ग्रहणेऽतिशयितं प्रयोजनमाह यत इति । यतो यं स्फ्यमाश्रित्य युनज्ञाम यज्ञेन योगं प्राप्नवाम ततस्तस्मिन्नेव स्फ्ये विमुञ्चाम वियोगमपि करवाम । अनसो निर्वापपक्षे हि शुङ्गपभृतौ शकटस्य धुरोर्निदध्यात् पात्रीतः पुनर्निर्वापे तदाधारभूते स्फ्ये तयोर्निधानं विमोकः see कात्या° ३.६.१९.२०. ॥८॥ अथ धुरः समन्त्रकमभिमर्शनं विधास्यंस्तदुपोद्घातत्वेन देवतासूयतां तस्याः प्रतिपादयति तस्येति । एनद्धुरक्षमनसो योगे खलु ये बलीवर्दा वहन्ति एषां वहं वहनसाधनं स्कन्धरूपमङ्गमग्निदग्धमिव दृश्यते अतो वोढव्या धूरग्न्यात्मिकेत्यवसीयते ॥ शकटनिर्वापस्य प्राशस्त्यातिशयं द्योतयितुं तस्मिन्वेदिहविर्धानयोः संपत्तिमाहाथ यदिति । शकटस्याधःपतनं वारयितुमीषादण्डाग्रोत्तम्भनार्था मेथी कस्तम्भी ईषाद्वयं यत्र संसृतं ततः प्रत्यग्भागः तयोरीषयोर्मध्यदेशः प्रउगम् तच्च पश्चाद्विस्तृतम् पुरस्ताद्ध्रसीयः वेदिरपि तथाविधा त्रिंशत्पदानि पश्चात्तिरश्ची भवति चतुर्विंशतिं पुरस्तात्तिरश्चीति श्रुतेः अतस्तत्सारूप्यात्प्रउगस्य वेदिव्यपदेशः । धान्यनिधानाय परिश्रितप्रदेशो नीडः हविर्धानमपि परिश्रितम् परिश्रयणसाम्यान्नीडस्य हविर्धानत्वम् ॥९॥ धुरि भवोऽग्निर्धुर्यः । हविर्ग्रहणाय शकटस्य परिश्रितप्रदेशं पश्चाद्भागं यास्यंस्तं धुर्यमग्निमतिक्रमिष्यन्भवति तदवगमे च स क्रुध्येत् तस्य प्रसादनायैतत् धूरसीति मन्त्रोच्चारणेन तस्मा एवाग्नये निह्नुतेऽपनयति अतिक्रमजनितं स्वापराधं प्रशंस्य प्रसादयति स चाग्निरतिक्रामत्तमप्यध्वर्युं न बाधते ॥१०॥ तन्मन्त्रोच्चारणेन शत्रुहिंसनं महर्षिव्यवहारेण संवादयति तदिति । अर्धमासशः पौर्णमास्यां दर्शे च ॥११॥ ध्रातं तृप्तं देवानां तृप्तिजनने पर्याप्तमित्यर्थः । ध्रै तृप्ताविति [धा° २२.११.] भौवादिको धातुः । मा ह्वार्षीत्कुटिलगतिर्मा भवतु । ह्वरनिषेध एवाह्वलाशब्दार्थः ॥१२॥ शकटस्यारोहणं विधत्तेऽथेति । पस्पार पालयामास स्पृ प्रीतिपालनयोः [धा° २७.१३.] See १.३.१. ॥१३॥ पुरोडाशीयानां व्रीहीणां समन्त्रकमवेक्षणं विधत्तेऽथेति । वायुः प्राणो भूत्वा नासिके प्राविशदिति श्रुतेः प्राणवातयोरेकत्वम् तथा सति मन्त्रेणैव प्राणात्मकाय वाताय तदुरुभवनकीर्तनं कुरुते ॥१४॥ यदि तु तत्र तृणादिकं न भवेत्तदा पुरोडाशीयं व्रीहिसमूहमेवानेन मन्त्रेणाभिमृशेत् ॥१५॥ अभिपद्यते आलभते स्पृशति । यज्ञो धानाकरम्भादिपञ्चहविष्क इति पञ्चसंख्यायोगसाम्यात्पाङ्क्तः । तत्तथा सत्येतदेतेन पञ्चशब्दोपेतमन्त्रोच्चारणेनात्रास्मिंश्चकटे पाङ्क्तयज्ञमेव धारयति ॥१६॥ भागं दोग्धीति भागदुघो भागप्रदः दुहः कब्घश्चेति [पा° ३.२.७०.] । तादृशः पूषा पाणितलाभ्यां सर्वस्य जनस्याशनं भोज्यमन्नमुपनिधाता उपनिधातुमुपस्थापयितुं शीलवान् ताच्छीलिकस्तृन् न लोकेति [पा° २.३.६९.] कर्मणि षष्ठ्याः प्रतिषेधः ॥१७॥ असमदमकलहं परस्परमविरोधम् ॥१८॥ स्वस्वनामोद्देशेन गृहीतं हविः ऋणमेव ताः सर्वा देवता मन्यन्ते । यत्काम्या यस्य फलस्येच्छया । काम्यच्चेति [पा° ३.१.९.] यच्छब्दादिच्छार्थे काम्यच् तस्माद्देवतानामावश्यमादेष्टव्यम् । आग्नेयवय्यथाक्रममग्नीषोमीयादीनि हवींषि गृह्णीयात् ॥११॥ निरुप्तशेषस्याभिमर्शनं विधत्तेऽथेति । तत्तत्र शकटे यस्मादेव स्थानाद्गृह्णाति तत्स्थानं वर्धयति ॥२०॥ परिवेष्टितमेव खल्वनो भवति धान्यनिधानार्थं तन्मध्येऽवस्थितस्याध्वर्योश्चक्षुः पाप्मगृहीतमिव काचकामलादिदोषदूषितमिव द्रष्टुं न समर्थं भवति कथं तस्य दर्शनोपाय इति तदुच्यते ॥ तत्तथा